

Izhaja tedensko. Poština plačana v gotovini. Uredništvo: Narodni dom, Tajništvo Narodno-socijalistične stranke. Telef. št. 77. Inzerati po dogovoru.

NOVA PRAVDA

Posamezna številka stane K 150. Upravništvo: Ljubljana, Gradišče 7, levo. Telefon št. 77. Naročnina: Mesečno 6 kron. Glasilo NSS v Jugoslaviji.

Jugoslavija.

Ljubljana, 13. maja 1921.

(Ustava. — Protič — dr. Trumbić. Mandati Radić-a in njegovih pristašev. „Novosti.“)

V konstituantu se vrši še vedno debata o ustavi. Govorijo poslanci različnih strank. Demokrati in radikali hvalijo ustavo, medtem ko vse druge stranke odklanjajo tako ustavo, kakršno hočejo upeljati demokrati in radikali.

Že zadnjič smo povedali, da se zdi, da hočejo radikali in demokrati popuščati pri ustavi in preurediti ustavo tako, da bodo mogle glasovati za ustavo tudi druge stranke.

Slabo gospodarstvo in nezmožnost radikalskih in demokratov sta pripeljali državo tako daleč, da smo zgubili povsod zaupanje.

Menda so se začele radikalom in demokratom odpirati po malem oči, da tirata ti dve stranki državo v pogubo in hočeta v zadnjem trenutku nekaj popraviti.

Medtem ko sta se ti dve stranki še pretečeni teden pripravljali, katera izmed njih bo zasedla prazne ministrske stolčke, je ta prepir ta teden nekako potihnil. To pa je v zvezi z ustavnem načrtu. Ne le, da bi vlada za to ustavo težko dobila večino, bi tudi v slučaju, da bi dobila vlada za tako ustavo, ki jo hočejo imeti radikali in demokrati, malo večino, to jako čudno vplivalo na inozemstvo. In bi nas inozemske države še bolj prezirale kakor nas prezirajo sedaj. Radi tega hočejo radikali in demokrati pri ustavi popuščati oziroma preurediti ustavo tako, da bode za njo glasovalo kolikor mogoče več strank.

Ako bi se torej preuredila ustava tako, da biza njo glasovalo več strank, bi tiste stranke, katere bi glasovale za ustavo stopile v vlado, to se pravi, te stranke bi dobile nekaj ministrov. Prazna so sedaj tri ministrstva. Kakor smo že omenili so se za te tri ministrstva pripravili demokrati in radikali, ker je pa ta prepir utihnil, se smatra to premirje tako, da pričakujejo demokrati in radikali, da vstopijo v vlado tudi druge stranke, ako se ustavni načrt predrugači.

Veliko se govori tudi o tem, da bodeta nastopila dr. Trumbić in Stojan Protič skupno, da rešita zavoženo situacijo, da najdeta platformo, na kateri bi se mogel sestaviti sporazum.

Nastop dr. Trumbića in Stojana Protiča, bi šel za tem, da bi se spremenili paragrafi predloženega ustavnega načrta, s katerimi se zakonskim potom odreduje administrativna ureditev države, tako da bi prišlo do sporazuma, da bi stranke, ki so zastopane v ustavotvorni konstituantu in katere imajo interes na tem popolnejši zgradbi naše države mogle glasovati za ustavo.

Bog daj, da bi našla naša država v tem kritičnem trenutku prave može, ki bi znali in hoteli spraviti zavoženi državni voziček zopet na pravi tir.

Za nekaj dni se bode sklicala seja verifikacijskega odbora na kateri se bode sklepalo o mandatih Radić-a in njegovih pristašev, ker ne vršijo poslane dolžnosti. Najbrž se bode pozvalo poslance Radić-eve stranke, da pridejo v parlament, ako bi ti tudi to pot ne prišli v konstituantu, se bodo njih mandati razveljavili.

V Beogradu je začel izhajati nov list „Novosti“. V prav pametnem uvodnem članku kritizira delovanje demokratov in radikalov ter dokazuje z dokazi, kako sta ti dve stranki zavožili našo državo. Navaja slučaje, ki so se dogodili v zadnjem času, da antanta zbog nesrečne politike demokratov in radikalov popolnoma prezira našo državo, medtem, ko z Bulgarijo, Avstrijo in Madjarsko prav prijazno postopa. Te države so se borile proti antanti, naša država pa je žrtvovala za antanto vse. Članek govori dalje o takozvanih državotvornih elementih, ki so zveli v zakup celo državo ter vsakega kdor se ne strinja z njimi enostavno proglasijo za državi nevarnega. Mi ki ljubimo našo državo in ki njej hočemo pomagati po svojem delu in znanju, delovanje teh takozvanih državotvornih elementov, pa razdira državo. Nas veseli, da je tudi v Beogradu ugleden in velik dnevnik, ki je popolnoma našega mnenja. Ko se bodemo našli polagoma vsi oni, ki resnično nesebično čutijo za narod in državo, tedaj se bode začel za našo državo srečnejši čas. In ta čas mora priti.

Radić.

Večkrat smo že pisali o Radić-u povedali svoje mnenje kaj mislimo o njem, povedali pa smo tudi naše mne-

nje o stališču vlade, ki ga ona zavzema proti Radiću.

Ravno te dni so bile v Beogradu posvetovanja o situaciji na Hrvatskem. Menda hočejo ostro nastopiti proti Radiću. Kaj misli vlada ukreniti, to v trenutku, ko to pišemo še ne vemo. Pisali smo svoječasno, da ako je vse res kar pišejo o Radiću vladni listi, naj potem nastopi vlada proti Radiću z vso strogostjo, ako pa časopisi lažejo, naj vlada prepove tako pisanje in naj reši spor z Radićem pametno. Vlada proti Radiću ni nastopila, pa tudi listi niso nehali pisati o Radićevem veleizdajstvu.

Da to ni nikaka rešitev, mogoče najbolj delikatnega državnega vprašanja je umevno. In umevno je tudi, da mora slediti takemu nerazumevanju državnih poslov neizogibna blamaža. Ta blamaža se bliža in zna postati za celo državo naravnost usodepolna.

Agrarci skušajo osnovati takozvano „zeleno internacionalo“. Celotno stvar so vzeli v roke češki agrarci. Kakor poroča „Jutarnji list“ je čehoslovaški zastopnik Švehla povabil na konferenco „zeleno internacionalo“ iz naše države Radića. Radić je že posil za potne liste, da se popelje v Prago. Po zamišljenem načrtu bi vstopili v „zeleno internacionalo“ Čehoslovaki s Švehlom na čelu, Hrvati z Radićem, Poljaki z Vitošem in Bolgari s Stambuliskim.

Ako pomislimo, da je Švehla eden najmerodajnejših čeških politikov, o katerem se je pred kratkim govorilo, da hode postal ministrski predsednik na Češkem, ako dalje pomislimo, da je Vitoš ministrski predsednik na Poljskem in Stambuliski ministrski predsednik na Bolgarskem, potem moramo priznati, da je povabila Radića visoka gospoda v svojo sredo. Toda Radić je pri nas veleizdajnik, vsaj tako pišejo dan na dan vladni časopisi, na drugi strani ga pa vabijo ministri vseh slovanskih držav v svojo sredo. Kako je to mogoče? Kaj pravzaprav misli inozemstvo o nas? Da, Radić je ena velika uganka. Uganka so nam bili do sedaj tudi naši demokrati in

radikali, mislili smo do sedaj, da so samo neizbirčni zatiralci, sedaj nam pa postaja jasno, da so tudi neizmerno neumni in to priča najbolj najnovejša Radićeva afera.

Napad na poslance v Dalmaciji.

Ko sta bila zemljoradniška poslanca Lazič in Franič na agitacijskem poslovanju v Darnišu sta bila napadena od 40 ljudi, ki so bili oboroženi s palicami in revolverji. Napadalcii so kričali: Dol s protidržavnimi elementi. Ko je poslanec Lazič opazil nevaren položaj je vstal in rekel: Gospodje mi nismo protidržavni elementi, glejte jaz pridem iz srca Srbije in sicer iz Sumadije, katera je to državo ustvarila. Komaj je poslanec Lazič to izgovoril, ga je udaril eden od tolpe po glavi, da se je od krvi polit zgrudil na zemljo. Tolpa se je na to navadila na poslanca Franiča in kmeta Beliča ter jih pretepla. Vse tri so pripeljali v bolnico. Stanje poslanca Laziča je jako resno, ker ima sedem ran na glavi. Od napadalcev je bilo 14 oseb zaprtih. Iz Splita je došel sodnik, da preišče zadevo.

Razmere v Hercegovini.

Kakor posnemamo iz pisma, ki smo ga dobili iz Mostar-a se oživlja v Hercegovini vedno bolj plemenski boj. Razdor med Srbi, Hrvati in Muslimani se širi in vpliva celo na komuniste. Komunisti izstopajo iz komunističnih organizacij in stopajo v narodno plemenske organizacije. Kakor odobravamo ponehanje komunističnega pokreta, tako žal nam je, da naši brati ne morejo najti pota, po katerem bi složno hodili.

Verižniki in bankirji se hočejo znebiti denarja.

„Jugoslovanski klub“ v Sarajevu namerava otvoriti v prostorih nekdanjega „Herrenkluba“ salon za roulette. To bo prva javna igralnica te vrste v Jugoslaviji. To je „lep napredek“. Pa kaj hočemo, verižniki in bankirji se hočejo zabavati.

Svetovni pregled.

Čehoslovaška.

(Vojaška organizacija)

Organizacija čehoslovaške vojske je bila sklenjena z zakonom z dne

19. maja 1920. Splošna vojaška dolžnost znaša od dovršenega 20 do 50 leta. Aktivna vojaška služba v stalnem kadru traja za novince rojene 1. 1920

Podlistek.

Trije zmagovalci. Japan, Angleška, Amerika.

Pod tem naslovom je spisal v „N. F. P.“ dr. Bonn jako zanimiv članek, katerega hočemo podati našim čitateljem, da dobijo malo pogleda v veliki svet. In ako čitatelji pri tem spoznajo, kako malenkostni so navidezno važni domači prepiri, proti tem kako se pravzaprav vlada svet in kako delajo in računajo veliki narodi, smo svoj namen dosegli.

Japan, Angleška in Amerika so pravi zmagovalci velike vojske, kljub temu pa tudi trpijo na posledicah vojne.

Najbolje je vozila Japonska. Ona je imela najmanj žrtev tako na blagu, kakor na krvi. Japonski je prinesla vojna velike gospodarske in denarne dobičke, ki pa so se radi poznejše gospodarske krize zopet delno zmanjšali. Japonska je podedovala nemško kolonijo Santung in nemške otoke v tihem morju. Ruska revolucija je uničila najnevarnejšega sosedo Japonske, to je Rusijo samo. Danes ima Japonska nadvlado na celem daljnem vzhodu. Doživela je zadovoljstvo, da je bila zastopana na pariškem miru

kot ravnopravni činitelj vseh evropskih velesil, medtem ko je bila njena stara učiteljica Nemčija kot nevredna izključena. Japonska je imela še to srečo, da zveza narodov radi zadržanja Amerike ni postala živa moč, kajti zveza narodov, ki naj zagotovi vsaki včlanjeni državi nezmanjšano posest, je narodom, ki so nasičeni koristna, je pa prisilni jopič lačnemu, po zemlji pohlepному narodu, kakor je to ravno Japonska.

Nasproti temu srečnemu slučaju mora Japonska pa računati z dejstvom, da so nje mogočni nasprotniki Anglija in Amerika danes vse drugače oboroženi kakor so bili pred svet. vojno.

To se tiče posebno Anglije. Anglija je danes tako močna kakor še nikoli. Anglija je podedovala po svojem najnovejšem evropskem tekmeču v vseh delih sveta največ. Bivše nemške kolonije si je prisvojila po večini Anglija. Najmočnejši azijski tekmeč Anglije, Rusija, je kljub vsem boljševiškim intrigam na zunanjem političnem polju popolnoma oslabiljen. V Evropi pride za Anglijo v poštev edino le še Francija. Svoječas je bila Anglija razsodnik evropskih zvez, danes to ni več potrebno, ker evropskih zvez ni več. S Francosko je zvezana Anglija le raditega, ker tako vlada čez Evropo ne da bi jo ta

vlada, kaj stala. Za evropske namene noče Anglija ničesar žrtvovati, Evropi obrača pravzaprav že dolgo samo hrbet. Na drugi strani pa je povečala svoje prekmorske interese z neizmernim razširjenjem prekmorskega ozemlja. Čez vsako pričakovanje je znala Anglija varovati svojo državno edinost, toda povečati je morala odgovornost. Odgovornost pa stane denarja. Svetovna vojna je požrla neizmerno vsoto denarja in Anglija je edina država, ki je jasno spoznala, da mora svetovna politika temeljiti na zdravih financah, spoznala je da se morajo državne finance v mirnem času ozdraviti, da se jih more v vojni z uspehom uničiti. Radi tega zasleduje sedaj Anglija politiko štedenja in njej ta politika ne dovoli, da bi nastopila tako, kakor bi radi velikanske vojaške moči, lahko storila. Temu vzroku se pridružujejo tudi večni nemiri na Irskem, kakor tudi vojna utrujenost angleškega ljudstva. Predvsem pa je ostalo eno: Ostala je lega Anglije, kot države na otokih. Anglija je kakor mogočna industrijska naprava, ki dobiva gonilno moč potom daljnovidov in ker razpolaga z neizčrpljivimi viri tokov, ima navidezno neomejeno možnost razširjenja. Angleška država je razkropljena po celem svetu, tehniške iznajdbe zamorejo težkoče pač ovirati, odpraviti

pa ne. Nevarnosti insularne lege so ostale, prednosti, ki jih je nudila taka lega še pred kratkim zginevajo, kajti v času zrakovlovov in-kanonov, ki streljajo po 100 kilometrov daleč, kanal ne tvori več tako dobro brambo kakor v Napoleonovih časih. Svetovna vojna je sicer dokazala, da se more potem flotilje nasprotnika sicer popolnoma blokirati, da je pa nemogoče odvzeti nasprotniku vsako možnost prehranjevanja. To je zgodovinski nauk, ki ga je podala vojna s podmorskimi čolni in prav radi tega se je razvila v Angliji borba naziranj, je-li ima še sploh kak pomen varovati morskno nadvlado z dragimi vojnimi ladjami.

To je vzrok, da so dalekovidni angleški državniki pripadniki misli zveze narodov. Ako se posreči zagotoviti prostost morja potom mednarodnih organizacij, ne bode več potrebno graditi velikanske ladje, katere sicer zagotovijo nadvlado, kojih stroški pa tudi tlačijo davkoplačevalce Anglije in katere kaka nova iznajdba morebiti popolnoma odstrani. Tako dolgo, da ne pride do prave zveze narodov, si bode Anglija pomagala z zvezami in pogodbami z najmočnejšimi tekmeči. Tako bo negovala Anglija v Evropi zvezo z Francijo in na daljnem vzhodu prijateljstvo z Japonsko.

(Dalje prihodnjic.)

14 mesecev, za one rojene leta 1921 in 1922 se aktivna voj. služba podaljša za 10 mesecev, za novince rojene 1923 in 1925 se pa podaljša še za 4 mesece. Inozemci med 22 in 40 letom, ki so dobili čehoslovaško državljanstvo, so podvrženi 20 tedenskim orožnim vajam. Rezerva sestoji iz dveh pozivov. Prvi poziv traja od službe v stalnem kadru do končanega 40 leta, drugi poziv do končanega 50 leta. — Prvi poziv se more pozvati na vojaške vaje največkrat štirikrat v skupnem času 14 tednov. Rezervni častniki pa morajo dovršiti 5 vojaških vaj, vsako po 4 tedne.

V slučaju, da se uvede nova oborožitev, je prvi poziv primoran udeležiti se posebne orožne vaje, ki traja 4 tedne.

Za časa mobilizacije je dolžnost vseh oseb od 17 do 60 leta, ki niso vojaški obvezanci, pomagati in braniti državo z vso svojo sposobnostjo in močjo.

Vojaške osebe v aktivni in rezervni službi imajo volilno pravico kakor vsak drugi državljan. Ker se je to v praksi pokazalo kot neumestno, je stavil vojni minister v parlamentu predlog, da se v oboju v aktivni službi vzame volilno pravico.

Skupno število čehoslovaške vojske v miru je okoli 150.000 mož. To število velja za prva 4 leta, število vojaštva za poznejši čas bo določeno z novim zakonom.

Vojni poveljnik celokupne vojne sile je po ustavi predsednik republike.

Najvišji administrativni organ čehoslovaške vojske je ministrstvo narodne obrane. Njemu je podložen tudi šef generalnega štaba, katerega imenuje predsednik republike.

Oficirski kor sestoji iz dveh kategorij oficirjev: iz aktivnih in rezervnih. Kandidate za aktivne oficirje sprejema vojaška akademija v Hranici, v kateri traja kurs 2 leti. Razun omenjene akademije obstojajo še druge šole za aktivne podčastnike, kateri hočejo doseči oficirski čin. Kandidati za generalni štab se sprejemajo v vojno šolo.

Teritorialno je čehoslovaška republika razdeljena na štiri oblastne deželne komande, te oblasti zopet na 12 divizijskih oblasti.

Čehoslovaška vojska šteje v mirni dobi 12 divizij. Ena divizija tvori dve nemški brigadi po dva pešpolka, brigade topništva ter ostali oddelki za pomožno službo.

Razun tega obstojita dve samostojni gorski pešadijski brigadi in tri kavalerijske brigade. Avijatika ima tri parke.

Skupna pešadija ima: 48 pešpolkov, 4 gorske pešpolke, 10 bataljonov graničarjev.

Artilerija: 16 polkov poljske artilerije, 14 polkov havbic, 5 polkov težke artilerije, 3 polke gorske artilerije,

12 gorskih artilerijskih oddelkov. Razun navedenih obstojajo še posebni artilerijski oddelki.

Kavalerija šteje 10 polkov in tri čete biciklistov.

Nemčija.

(Pred važnimi dogodki.)

Dolgo časa se že vleče zadeva. Pisali smo svoječasno o londonski konferenci, ki je določila, koliko mora Nemčija plačati. Ponosno se je odpejval tedaj nemški zunanji minister von Simons v London, kamor je bila tudi Nemčija povabljena, da čuje svojo obsodbo. Tisoče in tisoče ljudi je spremljalo tedaj von Simonsa na berlinski kolodvor in mu neprestano klicalo, da se von Simons, ki bo zastopal v Londonu Nemčijo, ne sme udati. In von Simons je obljubil, da se ne boče vdal, obljubil je, da boče kljuoval antanti in vsem njenim nakanam.

Kar je obljubil je držal, Nemčija je kljuovala, se izgovarjala, se zvijala in skušala zavleči zadevo, ker je mislila, da boče dejal čas za njo in da se bodo razmere navsezadnje zasukale tako, da boče Nemčija našla pot iz te zadrege.

Toda antanta ni popustila, odgovorila je na nemško kljuovanje jako trdo. Antantne čete so zasedle del najbogatejše nemške pokrajine. Ko je Nemčija uvidela, da postaja stvar vendar le resna, se je začela pogajati. Najprej je stavila protipredloge na antantne zahteve. Ko je antanta odklonila vse nemške predloge, se je obrnila Nemčija na Ameriko. Prosila je, da bi prevzela Amerika posredovanje med Nemčijo in antanto.

Toda tudi ta up je šel po vodi. Amerika je odklonila vsako posredovanje v prid Nemčiji, ter je Nemčiji enostavno povedala, da mora Nemčija, ker je ona zakrivila svetovno vojno plačati.

Na drugi strani pa tudi antanta ni mirovala, ter se pripravljala, da boče Nemčijo prisilila, da mora plačati. Antanta je sklicala v London novo konferenco na kateri je 5. t. m. sklenila sledeče:

Zavezniške velesile so sklenile:

a) od danes ukreniti vse potrebne priprave v svrhu zasedbe ruhrskega ozemlja z zavezniškimi četami pod pogoji, navedenimi v odstaku d);

b) v soglasju s paragrafom 235. versailske mirovne pogodbe pozvati reparacijsko komisijo, da naznani nemški vladi brez odloga časovne določbe in metode za plačilo nemškega dolga in da svojo odločbo o tej točki javi nemški vladi najkonec dne 6 maja;

c) nemško vlado pozvati, da tekom šestih dni po sprejemu gornje določbe kategorično sporoči svojo odločbo glede pripravljenosti: 1.) da brez pridržka in pogojev izvede svoje obveze, hakor jih je določila reparacijska

komisija; 2.) da brez pridržka in pogojev glede svojih obvez sprejme garancije, ki jih predlaga reparacijska komisija in jih izvede; 3.) da brez pridržka nemudoma izvede vse potrebno v svrhu razorožitve nemške armade, mornarice in zračne flotilje, kakor so to naznanile zavezniške sile v svoji noti z dne 29. januarja t. l. Nemčiji in da te korake, v kolikor še niso izpolnjeni dovrši; 4.) da brez pridržkov ali obotavljanja izvede kaznovanje vojnih zločincev ter izvrši vse mere, ki so predvidene v mirovni pogodbi, a še ne izvedene;

d) zasesti 12. maja ruhrsko ozemlje in poslužiti se še drugih vojaških sredstev, ako bi nemška vlada opustila izvedbo predstojajočih pogojev. Okupacija bo tako dolgo trajala, dokler bo Nemčija vztrajala v neizpolnitvi v paragrafu c) določenih pogojev.

Ako Nemčija torej ne sprejme vse pogoje, katere je stavila antanta, bodo antantne čete zasedle ruhrsko ozemlje. Ruhrsko ozemlje pa je najbogatejši in najvažnejši del Nemčije. V ruhrskem ozemlju so največji nemški premogokopi in največje nemške tovarne. Če zasedejo antantne čete torej ruhrsko ozemlje vzamejo Nemčiji najboljši del. Nemčija ima časa do četrtega do polnoči, da ali se poda ali pa da prepusti deželo usodi.

Nemška vlada je odstopila in do danes se ne ve kdo boče prevzel v Nemčiji vlado. Vse stranke se branijo prevzeti odgovornost v najtežjem času. Nemško nacionalne stranke so že izjavile, da ne stopijo v vlado. Kakor izgleda bodo prevzeli vlado katoliški centrom, desna frakcija socijaldemokracije in neodvisni socijaldemokrati.

Glavni vzrok, da nemškonacionalne stranke nočejo vstopiti v vlado je, ker nočejo pristati na antantno zahtevo, da se razoroži bavarska brambā. Toda Nemci nimajo več veliko časa premišljevat in vlačiti antanto za nos.

Stojimo torej pred dalekosežnimi dogodki in prihodnji dnevi bodo za zgodovino človeštva jako pomembni.

V zadnjem trenutku zvemo, da je državni predsednik dosedanjemu državnemu ministru za finance dr. Wirthu poveril sestavo nove vlade in ga imenoval obnem za državnega kanclerja. Po njegovem predlogu so bili imenovani nastopni ministri: Zakladni minister Bauer, notranje zadeve dr. Gradnauer, državno gospodarstvo Robert Schmidt, pravosodje dr. Schiffer, vojna dr. Gessler, pošta Giesbert, promet Greener, delo dr. Braun, prehrana dr. Hernos. Vodstvo zunanjih poslov je začasno poverjeno dr. Wirthu. Ministrstvi financ in obnove sta nezasedeni.

Poljska ustaja v Šleziji napreduje.

Narodno zavedni poljski narod je, kakor smo poročali že zadnjič, prijel za orožje ter se upr lažnjivemu in potvorjenemu plebiscitu. Kaj takega more storiti le narod, ki je narodno zaveden in se ne pusti tlačiti od nobene sile.

Poljska ustaja v Šleziji nam je dokaz, kaj je zmogel narod, ki je v resnici naroden, ki ljubi svoj narod in svojo domovino nad vse. Tak narod spoštuje tudi antanta in poslaniška konferenca v Parizu se že peča s celo zadevo in kakor vse izgleda, bodo dobili Poljaki prav. S celim srcem smo na strani Polakov in le obžalujemo, da pri nas ne najdemo tiste žive ljubezni do naroda in do domovine, da bi bilo pri nas kaj enakega mogoče. Tudi mi imamo Plebiscitno Koroško in kako se godi našim bratom pod nemškim jarmom, toda mi do sedaj nismo bili zmogljivi, da bi čez noč rešili naše brate in kaznovali zatiralce naše krvi.

Slovenci pač nismo Poljaki — ali je kaj upanja, da bodemo postali vredni bratov Poljakov? Vredni moremo postati le, ako storimo enako, kakor so storili brati Poljaki.

Slovenija.

Ljubljana, dne 14. maja 1921.

Pri vseh kulturnih narodnih opazujemo živo narodno zavest. Ljubezen do domovine in naroda se smatra kot največjo čednost. Vse tekmuje kako bi služilo narodu in domovini. Žalibog mi o našem narodu to ne moremo trditi. Pri nas ne najdemo tiste vzvišene ljubezni do naroda, do domovine, vse je nekako mrtvo, gojitev narodne zavednosti pa se smatra celo v takozvanih državotvornih krogih kot nekaj zastarelega, nekaj manjvrednega, kot nekaj kar ne spada več v našo prosvetljeno dobo. Izbrali so si naši ljudje druge ideale, katerim služijo. Nemoralna dobičakajžnost je prodrta v naše vrste in okužila najprej naše vladajoče kroge. Vse dere samo za denarjem, vse se

vrti okoli zlatega teleta. Veliki so začeli, mali so sledili vzgledom velikih, veteizdajništvo pa so zakrivali nad narodom oni merodajni krogi, ki so mesto, da bi zatrli pojavljajočo se nemoralo, sami začeli širiti dobičakajžnost.

Pohlep po zlatu, pohlep po moči zatro v ljudeh in končno v celem narodu vse druge lastnosti in narod postane navsezadnje za vsako vzvišeno delo nežmožen.

Mi vidimo s kakim idealnim navdušenjem grejo v boj laški fašisti, priče smo, kako vstrajno dela nemški Heimatsdienst, čitali smo kako so vstali Poljaki proti svojim tlačiteljem v Šleziji, in mi? V svoji onemoglosti, s svojimi korumpiranimi vladajočimi krogi, iztisnemo nazadnje besedo, da je vse to

Po svetu.

Lotrija za moža. Siromašna ali lepa 15letna punca v Filadelfiji Dorotea Miller, je dala v časopis oglas, da hoče vzeti onega moža, ki njej podari 1000 dolarjev, da bo mogla plačati operacijo za svojo mater. Na ta oglas se je javilo toliko možkih, da je bila revica v pravi zadregi, katerega bi vzela. Sklenila je, da naj odloči žreb. Odločila je 100 kandidatov, od katerih je moral vsaki položiti 10 dolarjev in oni katerega ime bi bilo izžrebano, bi mogel postati 23. oktobra 1928 njen mož. Tedaj namreč bo dovršila 18 leto. Vse skupaj pa je prevrglo gledališče, ki je njej ponudilo za nastope 100 dolarjev mesečno. Ona je to ponudbo z veseljem sprejela. Vsi ženini se pa lahko obrišejo.

Japonski princ in krojači. Angleški prestolonaslednik je povabil japonskega prestolonaslednika, da ga pride na Angleško obiskat. Japonski prestolonaslednik se je povabil odzval in se podal na dolgo pot. Sedaj pa je prišla mala zapreka. V povabilu, ki ga je poslal angleški prestolonaslednik je bila tudi izražena želja, da bi prišel japonski prestolonaslednik na Angleško oblečen v najnovejšo angleško modo. Toda kako dobiti na Japonskem najnovejšo angleško modo? Pot iz Japonske na Angleško je dolga in kaj če se med tem časom

moda predrugeči? To so skrbi, ki znajo zagreniti celo spanje. Pa so le našli izhod. Angleški princ je poslal japonskemu princu naproti najboljšega londonskega krojača g. William Poole z celo armado pomočnikov. William Poole boče počakal ladjo s katero se pripelje japonski princ v Gibraltar. In ko pride ladja z japonskim princem v Gibraltar, se boče William Poole s svojimi številnimi pomočniki vkrcal na ladjo, ter boče napravil japonskemu princu med potjo najmodernejšo angleško obleke. Ko boče dospel japonski princ v London boče oblečen po najnovejši angleški modi, tako kakor je želel angleški princ.

Zanimiva ljubavna afera angleškega škofa. V Londonu je zbudila veliko pozornost sodna obravnava, pred najvišjim apelacijskim sodiščem proti nekemu škofu angleške cerkve, ki je bil obtožen, da je o priliki, ko je prenočil v neki gostilni, spal z neko ženo skupaj. Obravnava se je vlekla skoraj pol leta. Obtoženec je bil najprej obsojen od konsistorijalnega sodišča. Proti tej obsodbi se je pritožil na najvišje sodišče. Kljub temu, da se je zagovarjal, da so celo afero skovali njegovi sovražniki duhovniki in so v to svrhu podkupili vse polno prič, kljub temu da je izjavila njegova žena, da veruje v nedolžnost svojega moža, je najvišje sodišče odbilo škofov priziv, ker, tako

je reklo najvišje sodišče, dokazi se ne dajo pobiti in nemogoče je, da bi bile vse priče podkupljene. Obtoženec je bil obsojen, da plača vse sodnijske stroške v znesku nič manj kakor 800 funtov, to je v naših kronah 800.000 kron. Ako je bil torej obtoženec res kriv, je moral plačati ljubavno noč pač drago.

Pokopana živa deklica. V Londonu se v zadnjem času veliko govori o neki deklici, ki je bila živa zakopana. Hčerka bogatega angleškega trgovca je bila bolana na pljučih ter se zdravila v nekem sanatoriju. Zdravniki so rekli, da se bliža njeno življenje h koncu. Oče je obljubil zdravnikom vse, samo da mu ozdravijo hčerko. Ko so prišli drugi dan starši v sanatorij, da bi obiskali hčerko so jim povedali, da je hčerka že umrla. Bilo je vse pripravljeno za pogreb, ki bi se imel vršiti tretji dan po smrti. Žalost staršev je bila tako velika, da so jih morali s silo spraviti od groba. Ko so hoteli zvečer grobarji zasuti grob so slišali udarce na krsto. Takoj so začeli odpirati krsto. Deklica v krsti je bila živa. Odvedli so jo k staršem, ki so od samega veselja skoraj znoreli. Sedaj se nahaja deklica na Rivieri, kjer se zdravi in kakor javljajo polagoma ozdravlja. Proti zdravnikom pa, ki so rekli, da je deklica mrtva so uvedli strogo preiskavo.

Čudovit spomin na vojno. Pred nekoliko dni so prepeljali v Parizu v hotel des Invalides železniški vagon, v katerem so maršal Foch in nemški zastopniki podpisali premirje. Sedaj bo počival ta znameniti vagon v muzeju kot priča francoske slave. — Kaj pa če pridejo lepega dne po njega Nemci, kakor so šli sedaj Francozi v Berlin, da so vzeli Nemcem vse spomine na vojno leto 1870/71. Svet se suče, enkrat pridejo na površje ti, enkrat drugi. Kljub temu pa se narodi niso ničesar naučili, pravijo da so moderni, pa slepo posnemajo svoje prednike.

Belgijska kraljica na volišču. V najnovejšem času imajo tudi žene v Belgiji volilno pravico. Predzadnje nedeljo so se vršile v glavnem mestu Belgije občinske volitve, katerih so se že številno udeležile. Tekom dopoldneva je prišla na volišče tudi kraljica, tako poročajo belgijski listi, da bi oddala svoj glas. Predstavniki volišča so kraljico spoštljivo pozdravili, ter jo hoteli takoj spremiti do hvaležno odklonila. Ona se je postavila v vrsto in mirno čakala da je prišla po redu na vrsto.

Častna dolžnost krajevnih organizacij, da skrbijo, da je v njihovem področju vsak pošten in pravičen Slovenec naročen na „Novo Pravdo“.

kar počenjajo Italijani, Nemci itd. ne-kulturno, mi pa seveda smo kulturni in nočemo kaj takega delati. Mi reveži. Naši merodajni in vodilni politiki buržuaznih strank, ti ljudje govore o kulturi, o pravici in bog ve o kaj še vsem. Mi jim povemo v obraz, da ta kultura na katero se izgovarjajo naši demokrati in naši klerikalci ni ničesar drugega kakor velikanski strah pred Nemci in Italijani. Ta kultura demokratov in klerikalcev ni ničesar drugega kakor navadno petolizanje pred močnejšimi, ta kultura liberalcev in klerikalcev ni ničesar drugega kakor strah, da bi njih kapitalizem ne trpel škode, da bi njih dobički, katere jim milostno mečejo laški in nemški verižniki in kapitalisti ne bili prikrajšani. O ta kultura naših liberalcev in klerikalcev. Da dobimo mal vpregled v to hvalisano liberalno in klerikalno kulturo, je samo potrebno, da pogledamo kak liberalen ali klerikalni časopis. Tu vidimo črno na belem vse, kar imenujejo naši liberalci in klerikalci kulturo. Kak afrikanski divjak bi gotovo rekel, ako je vaša kultura taka, potem afrikanski divjaki nočemo biti deležni take kulture. In s tako kulturo se hočejo ponašati in pravijo, mi Slovenci smo drugi ljudje, nismo tako surovi kakor so Nemci in Italijani, mi imamo „kulturo“, mi nočemo nasilja, mi hočemo pravico. Da, tako govorijo naši „kulturni“ liberalci in klerikalci. Toda pogledajmo si te „kulturne“ liberalce in klerikalce, kako mislijo oni o pravici in o nasilju tam, kjer nimajo strahu, videli bomo, da postanejo tam, kjer nimajo strahu takoj nekulturni, ravno tako nekulturni kakor smatrajo oni Italijani in Nemci tedaj, kadar bi bilo treba proti Lahom in Nemcem nastopiti. Pogledajmo kako delajo liberalci in klerikalci proti svojim lastnim slovenskim bratom. V boju proti lastnim bratom se poslužujejo najpodlejših sredstev, da ubijejo svojega brata, ne pomišljajo čisto nič ali je to kulturno ali nekulturno, vsako sredstvo je dobro. V boju proti lastnemu bratu pogazijo vse zakone, tu ne poznajo nobene pravice, tu poznajo le kruto silo. V „Sl. Nar.“ se je zavzel dr. Ivan Tavčar za Nemce, da bi se jim ne skrivil kak las, isti „Sl. Nar.“ pa je prinesel članek, v katerem odkrito priznava in odobruje, da imajo pravico do boljšega življenja le pristaši liberalne stranke. „Sl. Narod“ priznava odkrito, da so delili liberalci pravico le svojim pristašem. „Sl. Nar.“ priznava, da so postavljali nezmožne ljudi na vodilna mesta, samo radi tega ker so bili ti ljudje liberalci in brez sramu pravi, da bodo to delati tudi v bodoče.

Vprašamo kje je tukaj tista kultura, o kateri govorite vedno in vedno, kje je tukaj tista slovenska kultura, s katero se lakirate tedaj kadar je vas strah in se bojite za svoje dobičke.

Ne ta korumpirana, izmozgana in ničvredna slovenska buržuazija, ta skupina dobičkaželjnih, lahkoživih in strahopetnih ljudi, sploh nima nobene kulture, pa tudi nima pravice govoriti o slovenski kulturi, nima pravice govoriti o slovenskem narodu. Mi njej odrekamo to pravico, ker je osramotila slovensko ime, ker je sama korumpirana do mozga, skušala korumpirati tudi slovenski narod, in to samo radi tega, ker hoče na račun naroda dobro živeti, ker hoče na račun naroda kovati dobičke, pa naj si izvirajo ti dobički tudi od naših najhujših sovražnikov Nemcev in Lahov. Naša buržuazija ni zmožna drugega kakor za moralno korupcijo in verižništvo, radi tega njej napovedujemo najhujši boj.

Duševni in ročni delavci, ki tvorimo naš narod, hočemo, da bode naš narod postal res kulturni, mi hočemo da bode naš narod gojil ljubezen do samega sebe in do domovine. Veliko je grešila naša buržuazija nad našim narodom, te grehe hočemo mi popraviti. Naš narod mora dobiti tisto samozavest, ki jo imajo drugi narodi, samozavest pa bode dobil ako bode res prost, kakor so prosti drugi narodi.

Ko bode naš narod videl, da je domovina pravična, da je domovina njegova prava mati, katera skrbi za njega, tedaj bo vsplamtel ljubezen do naroda in domovine, razcvetela se bo naša prava kultura in Slovenci bomo zmožni nastopiti proti vsem sovražni-

kom tako, kakor sedaj oni nastopajo proti nam. In ne bode več nobenega Slovence, ki bi si upal reči, da smo nekulturni, ker smo vrnili klofuto, ki jo je nam dal Nemeč ali Lah.

Proti svojemu bratu pa bomo nastopali z ljubeznijo in se kosali z njim v ljubezni za narod in domovino. Duševni in ročni delavci, mi smo poklicani, da rešimo naš narod, mi smo poklicani, da izčistimo naš narod smeti v lastni hiši, ki zasmradujejo cel dom. Na delo, vzgledov v zgodovini imamo dovolj.

Občinske volitve.

Poročajte nam, koliko glasov in občinskih odbornikov je dobila naša stranka v posameznih občinah. Povejte tudi za koliko glasov da smo napredovali od zadnjih volitev v konstituantu. To je častna dolžnost naših pristašev.

To je pa že od sile.

Izzid občinskih volitev je zmešal demokratom popolnoma pamet. Kaj sedaj vse klobasarijo po svojih listih to je že odveč. Celjska „Nova Doba“ piše, da stopa demokratska stranka v Sloveniji zopet na plan kot močna sila, kot stranka velike duševne potence. „Slov. Narod“ ta je pa že vsega usmilenja vreden. Pred enim tednom je še pisal, da so protežirali demokrati nezmožne demokratske strankarje, en teden pozneje pa ga je „Nova Doba“ tako navdušila, da povzdiguje, te nezmožne demokratske korifeje med velike duševne potence. Ja, ja duševne potence pa take. Ako merimo demokratske duševne potence po duševni potenci demokratskih listov, potem razumemo policajparagrafe in polomijado pri občinskih volitvah.

Ta je pa lepa.

„Slov. Narod“ je povedal, da je demokratska stranka postavila na važna mesta le njene pristaše, tudi če so bili nezmožni. Lepa stvar. „Slov. Narod“ torej naravnost pove, da sedijo na merodajnih mestih nezmožni ljudje. Za ta kompliment se bodo oni, ki se jih tiče prav lepo zahvalili. Zmerjati lašne pristaše nezmožnim, ne vemo če bode to demokratom kaj pomagalo, kajti vsak ki sedi danes na merodajnem mestu se bode sramoval, biti demokrat, ker ga drugače zadene sumnja nezmožnosti. Da znajo demokrati dobro agitirati, to se jim ne more odreči. So se li glavna mesta pri „Slov. Narodu“ tudi oddajala po tem demokratskem receptu? Nam se zdi, vsaj članki tako pričajo.

Kako je to lepo.

V mariborskem „Taboru“ je napisal nekdo, ki hoče priti po receptu „Slov. Naroda“ hitro do korita, članek na naslov NSS. O kako lepo je pisan ta članek, NSS ima lep program, vzvišen program, NSS ima bodočnost z eno besedo NSS je naravnost idealna. Boljše pa bi bilo, da bi se NSS sploh ne rodila, ako ne bo podpirala demokratov, nadaljuje člankar. Gospodje mariborski JDSarji, zakaj pišete tako dolge članke, papir je drag in prostora v vašem zanimivem „Taboru“ tudi nimate dovolj. Mi vas samo opozorimo, da prečitajte številke vašega lista tik pred 26. aprilom.

Čisto vljudno vas pa prosimo, da naj nikar ne pišete, da smo mi sorodna stranka, nismo bili in nikoli ne bomo, če bi drugih razlik ne blo, že dostojnost poštenega človeka zahteva, da se ne družijo z ljudmi vaše sorte.

Mi in oni, oni in mi.

Socialdemokratska stranka je pri občinskih volitvah na Štajerskem precej dobro odrezala in to radi tega, ker so vsi Nemci, nemčurji in proti državnim elementom volili socialdemokratsko stranko. Znano je, da je drugače socialdemokratska stranka v polnem razslu. Z nemškimi in nemčurjskimi glasovi podpirana socialdemokracija pa se sedaj postavlja kakor petelin na gnoju. Sedaj samo šteje, ker pa se

njej številke dopadejo je začela prištevati tudi komunistične glasove. Mi in komunisti imamo toliko in toliko. To se nam zdi ravno tako, kakor tista pripovedka, ko je nekdo Črnogorca vprašal, koliko prebivalcev ima pravzaprav Črnogorci in Črnogorec se je odrezal nas in Rusov je 150 milijonov.

Smo radovedni kako bodo šteli socialdemokrati pri prihodnjih volitvah, ko bodo Nemci postavili lastne kandidate, tedaj bodo tisto mi in oni raztegnili najbrž tudi na nas, seveda samo radi številke, ki se gospodom socialdemokratom tako dopadejo.

Sicer bi nam socialdemokrati enkrat tudi lahko povedali ako štejejo oni denarje tako, kakor so šteli občinske odbornike, mi in oni, oni in mi.

In to bi se dalo napraviti tudi n. pr. tako: Mi, Kristan in Jadranska banka.

Se zahvaljujemo.

Socialdemokratska in demokratska glasila „Jadranske banke“ nam dajejo vsaki dan nasvete, kaj da imamo narodni socialisti storiti. Mi se za te nasvete prav zahvaljujemo ter socialdemokratskim in demokratskim listom enkrat za vselej povemo, da nas pustijo s svojimi nasveti pri miru. Ako so oni že tako vajeni, da plešejo kakor „Jadranska“ banka hoče, potem naj vzamejo na znanje, da obstoji na Slovenskem ena stranka, ki dela samo to kar je ljudstvu v prid, in to je narodno-socialistična stranka.

Ko bi reveži vedeli...

Pri občinskih volitvah na deželi je dobila socialno-demokratska stranka precej glasov. Ko bi reveži vedeli, kako stranko so volili, bi se od žalosti zjokali.

Vuzenica. Kakor menda povsod, so bile tudi pri nas volitve precej vroče. Nastopili so rdečkarji, namreč nemškutarji iz starih avstrijskih časov pod rdečim imenom, ki se tolčejo ob svoja prsa, da jih je rodila slovenska mati, kar jih dela še bolj zoperne, ker stem javno priznajo, da so izdajalci svoje matere in domovine. Najhujši hujskači so menda mislili, da si bodo stem zagurali zmago, ako bodo nastopali pod rdečim praporom, najbolj so si pa brusili pete čuvaj Ladinek, ki je imel za svoje pomagace Šuligoja, moža iz starega nemškutarstva, katerega očeta je tukajšno slovensko ljudstvo spravilo k obilnemu premoženju, potem Hölbl od zaprte gostilne, v kateri so se zbirali razni nemškutarji. Svetovalec jim je bil pa Amon. Tudi trgovec Wankmüller ni smel izostati od agitacije. Pa naše ljudstvo je začelo sprevidovati in jim je še o pravem času pokazalo hrbet. Kam bodo sedaj obesili svojo nemškutarstvo rdečo zastavo, smo radovedni, ker vsa njihova agitacija jim je dala 5 in pol odbornikov, dočim so vsi kandidati nasprotnih strank izvoljeni polnoštevilno. A ta njihova 5 in pol številka se krha in stoji jako slabo. Najkorajnejši med njimi je še Ladinek, on se ponaša z vsem, kar je najslabšega, bil je komunist in zopet socialdemokrat, nemškutarjski kandidat in pa pljuvač na poštene ljudi, katere on v svoji službi in pri njih delu javno zasramuje in pred nje pljuje. To je že več kot sramota, da še sploh ti ljudje jedo naš kruh medtem ko se drugi zvesti državljani potikajo brez službe in so bili lansko leto prisiljeni zaradi teh ljudi zapustiti železnico. Tudi neki Germuth stari avstrijski patrijot se misli znositi pri tukajšnji žagi nad zavednimi slovenskimi delavci in jim grozi, da jih bo odpustil od dela, med tem ko druge nemškutarje sprejema. Izkazal se je vrednega svojih bratcev stem, da je pustil pri žagi javno nabiti „Eintritt verboten“. To so škandali, katere naše zavedno ljudstvo ne more več mirno prenašati in če oblast ne bo tej prokleti golazni postrigla peroti, si bo pomagala naša pest sama, zakaj ker javno sramotiti se ne pustimo. Vas pozdravlja X. X. pristaš NSS stranke v Vuzenici.

Nečuvven narodni škandal.

V Ptujju se je vršila volitev župana in je bil izvoljen socialni demokrat prejšnji nemškutar. Ta škandal so za krivili demokrati, ker niso hoteli voliti županom narodnega socialista. V Ptujju je bilo izvoljenih 17 občinskih odbornikov na socialističnem programu in le 7 buržujev. Od socialističnih odbornikov je 6 narodnih socialistov in 11 socialnih demokratov. Ker je Ptuj važna narodna postojanka bi moral biti tam naroden župan, ki je pa obenem socialističnega mišljenja. To je samobsebi tako umevno, da uvidi to vsak treznomisleči človek. Le naši demokrati to ne uvidevajo, ker nočejo uvidevati. Demokrati, ki pravijo, da so narodnjaki, so izdali narodnost v Ptujju s tem, da so trdovratno hoteli imeti demokratskega župana. Tudi dobro, sedaj vsaj vemo koliko je vredna narodnost, katero prodajajo naši demokrati.

Ptuj. Po volitvah. Danes je Ptuj ko mravljišče. Vsak hip se sliši zabavljanje na NSS. Zakaj? Ker so pristaši stranke volili lastnega kandidata, pri ožji volitvi pa oddali prazne glasovnice. V vsaki stranki je železna disciplina predpogoj nje obstoja. In NSS v Ptujju ni storila prav nič drugega, kot da je vzdržala disciplino. V 100. številki „Slov. Naroda“ z dne 4. maja stoji med dnevnimi vestmi na prvem mestu izjava načelstva NSS. Gospodje so jo menda prečitali prepovršno, da bi se bili uravnali po njej. Tam stoji izrecno, da NSS pri volitvi župana in podžupana v Ljubljani, Celju, Mariboru in Ptujju postavi svoje lastne kandidate, ter, da nikakor ne bo podpirala v nobenem slučaju kandidat JDS in SLS. Že 4. maja je torej gospoda JDS vedela, da NSS samostojno nastopi, ter da ne podpira nobene kandidature, in najsibo katera koli bila. Navaden zemljan pa vidi, da v izjavi ni rečeno, da morda JDS ali SLS ne bi smela voliti kandidata, ki ga je, ali pa ga bo postavila NSS. Ker ste se pa držali principa, da župan mora biti pristaš JDS, ker si nadalje ne morete misliti ptujškega župana brez titule doktor, ker niste hoteli razumeti, da v stranki mora biti disciplina, zato gospoda je izid volitve tak, kakor je. Edinole stranka, ki je bila nevezana na znotraj, je lahko preprečila, kar se je zgodilo. Zato pa: Narodno izdajstvo pripišite le k sebi na suknjo!

Ptuj. Nedeljski članek v „Jugoslaviji“ je zadel vse debelokožne JDS precej v živo. Vendar bi ostalo sporniti glede slovenstva, še na to resničnost. O priliki razgrnitve volilnega imenika za državnozbornske volitve je NSS v Ptujju izreklamirala nad 60 izmed najbolj zagriženih nemčurjev, med istimi tudi sedaj izvoljenega župana. Vrhu tega smo zahtevali upis nad 20 volilcev Slovencev. JDSerji, ki so takrat nemejno vladali na magistratu, so črtali po naredbi le par Židov, druge pa pustili lepo v volilnem imeniku, izgovarjajoč se, da so se reklamiranci proglašili pri „ljudskem štetju“ sredi poletja 1920 vsi za Slovence. Kakor je nam vsem znano, ni bilo ljudskega štetja že od leta 1910. Štetje, ki ga je priredil magistrat je bilo le zato, da se ugotovi število vojnih obvezancev. In tudi volilni red za konstituantu navaja za merodajno ljudsko štetje in izjave posameznikov iz leta 1910. Le gospodje patentbrihtni JDS so to naredbo tolmačili kar po svoje in so pustili vpisane vse, tudi najzagriženjše nemčurje v volilnem imeniku, z dobro nado, misleč, ker Nemci itak za državnozbornske volitve ne bodo postavili svoje kandidatne liste, bodo tako primorani, kot posedujoči element, glasovati za JDS kandidatno listo. Človek obrača, Bog pa obrne! Slučaj je nanese, da je ostal isti volilni imenik v veljavi tudi za občinske volitve. Kar na enkrat so začeli JDSerji upiti: sedaj je slovenski Ptuj v nevarnosti! Pomagajte! Nemčurji so v volilnem imeniku. In gospodje to vročo kašo ste skuhalo sami, s svojo kratkovidnostjo in strankarsko zagriženostjo in proti našim upravičenim reklamacijam. Sedaj pa le pihajte! Kot Slovence nam je še danes popolnoma nejasno, čemu v prid ste kričali — navzlic volilni tajnosti — da so pristaši SLS volili za NSS ker niso imeli svoje liste?

Kompromisa med nami ni! Bodite le zadovoljni, da so prišli na volišče kot zavedni Slovenci, ter glasovali za slovensko stranko kot tako, sicer bi bilo razmerje med internacijonalno in obema slovenskima strankama za en mandat na slabšem. Konstatiramo pa, da so ravno JDS uplivali na enega voditelja SLS naj agitira samo za JDS, da so postavili dva kandidata v svojo volilno listo kot vabilo za SLS in da je „Ptujski list“ (ki je sedaj z lažjo v grlu po izvolitvi župana umrl) javno pozivljaval vse SLS pristaše naj volijo za JDSerji. Ako pa so pristaši SLS, navzlic vsej grdi gonji proti NSS, glasovali za našo stranko, je to pač dovolj jasn dokaz, da uživamo zaupanje, tudi pri volilcih drugih strank. Cel zadnji „Ptujski list“ (ki je sedaj umrl) in še en sramotilni letak, ki je bil pisan v taki slovenščini, da se lahko sramuje cel slovenski Ptuj, ste „posvetili“ le nam. Izpustili ste internacijonalno in nemčurje, ter jim tako pripomogli do uspeha, ki ga še sami pričakovali niso. Na nas ste zbrali lodrico laži — gnojnice. Boj brata proti bratu! To je bilo vaše geslo! Kričali ste: zagnali smo dve bombi med NSS. Pa o! groza. Bombi sta ostali v zraku in padli na vas same — pri volitvi — župana. Podlih podtikanj in pisanj po „Jutru“ in „Pondeljku“ se ne bojimo. Izjavljamo, da nas ni nihče vprašal po volitvah kaj nameravamo, še manj pa, da bi kdo nam ponujal stolec podžupana. V svoji nadutosti še danes mislite, da bode županoval od 24 odborikov, torej nad 17 socialisti le JDS. Zmotili ste se! Zmota je celo vaše delo! Navzlic temu, da ste se pri volitvi podžupana sami prepričali, da se nismo vezali z nikomur, kričite sedaj v svet neresnico, na drugi strani pa „osebno“ obžalujete gonjo nad nami. Svita vam spoznanje pravice, pa prepozno!

Ptuj. Je li to koncesija? — Pred dobrim mesecem je otvoril na Slovenskem trgu Slovenec trgovino s steklarskimi izdelki. Navzlic predpisom, ki so

menda še v veljavi za vse trgovce, ni še do danes označil s ceno niti enega komada naprodaj stoječe robe, ne v izložbenem oknu, kakor tudi ne v trgovini. To početje sta takoj opazila oba konkurenta steklarja Nemca, in sta vsled tega tudi ona dva pobrala raz izvidnih oken vse označbe cen. Vljudno vprašamo slavni magistrat, ki je bil dosedaj izključno v rokah Jedeserjev, je li to koncesija — ki jo naj plača občinstvo — človeku le zato, ki je po javnih lokalih zabavljaval na prav prostaški način čez NSS, medtem ko sam nima niti volilne pravice? Upamo, da se bo naredil takoj red, sicer preti nevarnost, da bodejo sledili temu „slučaju“ vsi trgovci. Red vladaj svet!

Ptuj. V ptujskem gradu biva od naših demokratov oboževana grofica Herbersteinova. Dasiravno je grof Herberstein čehoslovaški državljani in se je po svoječasni trditvi v „Ptujskem listu“ in po raznih drugih poročilih na graščini dobro gospodarilo, prišlo je grofovo gospodarstvo pod drž. upravo.

Ker smo nasprotniki naših demokratov in njihovih bratov, aristokratov, nam to doпада; ali pomisleke imamo nad uvedeno drž. upravo.

Državni upravitelj je postal bivši graščinski oskrbnik, ki je Slovenec le na papirju in je bil sodelavec izgnanega nemškega gospodarskega ravnatelja. — Zadnji se je držal na mestu od časa državnega preobrata do sedaj le po zaščiti naših demokratov.

Državni upravitelj ima za svojega namestnika na vurberški graščini nekoga nemškega barona, prijatelja grofice Herbersteinove.

Državni upravitelj in njegov namestnik sta največja prijatelja domišljave nemške grofice, ki se pridno vsiljuje v gospodarstvo.

Javnost naj razsodi, če je graščina na tak način res pod državno upravo. Ni nam jasno, kaj namerava urad za agrarno reformo s tako državno upravo doseči.

Tedenske novice.

Zamenjava 1-, 2- in 10kronskih novčanic. Generalni inšpektorat finančnega ministrstva je izdal finančnim oblastvīm nalog, da morajo od 15. do 31. maja zamenjati vse 1-, 2- in 10kronske stare novčanice. Pozneje se zamenjava ne bo več vršila.

Železni drobiž brez veljave. — Finančna delegacija razglašala, da avstro-ogrski železni drobiž ni več veljavno plačilno sredstvo ter ga državne blagajne ne sprejemajo več.

Jugoslovanski ujetniki iz Rusije se vračajo. V Trst je dospel iz Vladivostoka parnik „Dr. Pierre Bensit“ z 2740 vojnimi ujetniki iz Sibirije, med katerimi je tudi 446 Jugoslovancev, ki se te dni odpeljejo v svojo domovino.

Začasna pomoč invalidom in rodbinam padlih vojakov. Tozadevna uredba ministrstva je razglašena v zadnjem Uradnem listu (št. 47). Istočasno je razglasilo poverjeništvu za soc. skrbstvo navodilo o izvršitvi uredbe v Sloveniji. Invalidom, katerim je priznala nadpregledna komisija 20—24 odstotkov invalidnosti in za katere velja ta klasifikacija že preko 1. aprila 1921, bo nakazalo poverjeništvu (invalidski oddelek) pokojnino mesečnih 30 K od 1. aprila 1921 do poteka te klasifikacije. Prošenj za to ni treba vlagati. — Rodbine onih, ki jih je sovražnik iz vojaških ali političnih razlogov usmrtil ali ki so zbog konfiniranja ali interniranja umrli a že prejemajo zakonite pokojnine, naj vpošljejo zakonito opremljeno vlogo po pristojnem županstvu. — Siromašni bivši interniranci in konfiniranci, ki so postali invalidi vsled tega,

a še ne sprejemajo pokojnine, naj prosijo za vpoklic k nadpregledu pri pristojni polkovni okrožni komandi. Glede dodatkov k invalidski pokojnini se bodo isti izplačevali do konca marca po stari uredbi t. j. v kronah, od 1. aprila t. l. pa po novi uredbi v dinarjih. Glede pokojnin starišem padlih, umrlih in pogrešanih vojakov ministrstvo še ni izdalo odločbe.

Invalidom južne železnice. Preden je bila splošna zavarovalnica proti nezgodam upeljana, je imela južna železnica svoj lastni fond proti nezgodam. Iz tega so bili odpravljani pol-invalidi s 480 goldin. in popolni invalidi z 840 goldin. V slučaju, da bi taki invalidi ali njih vdove še živeli, naj se zglase v Ljubljani v Knafljevi ulici št. 10, 1. nadstr., vrata 5.

Mala obrtna podjetja. Ministrstvo za soc. politiko je izdelalo nov poslovnik, s katerim regulira razmerje med delodajalci in delojemalci v malih obrtnih podjetjih, v katerih je, kakor že znano, dovoljen deseturni delavnik. — V novem poslovniku je predvidena tudi tarifa, po kateri se bo delojemalcem plačalo prekournno delo. Poslovnik bo objavljen še v teku tega tedna in bo stopil takoj v veljavo.

Strokovna mizarska in občna obrtna nadaljevalna šola v Št. Vidu pri Ljubljani priredi na binkoštno praznike razstavo risarskih in spisnih izdelkov. Vsi, ki se za napredek obrtnega šolstva zanimajo so najvljudneje vabljeni.

Za potnike v Ameriko. Ameriški konzulat v Zagrebu, ki se je preselil v svoje nove prostore na Zrinjskem

trgu 19, bo začel uradovati 10. maja. Vhod za stranke, ki prosijo vizumov, je v Gajevi ulici 13. Vizumi se bodo delili od 9. do 12. dopoldne. Pristojbina za vizum znaša 400 dinarjev, ki se sprejemajo samo v jugoslovanskih bankovcih. Prosilci morajo predložiti zdravniško izpričevalo in potrdilo pristojne politične oblasti, da ne pripadajo nobenemu društvu, ki se nahaja v protislovju z načelnimi naredbami vseh priznanih držav.

Delavske zbornice. V ministrstvu za socialno politiko je izdelan zakonski načrt o delavskih zbornicah, ki bo predložen ministrskemu svetu v odobrenje. Istotako bo ministrskemu svetu predložen tudi zakonski predlog o delavskih borzih, nakar bodo pokrajinske vlade izrekle o njem svoje mnenje.

Zgradba Narodnega gledališča v Beogradu je že skoro končana in bo 1. junija na svečan način otvorjena.

Tlakovanje belgrajskih ulic. — Belgrajska mestna uprava je sklenila, da se mora takoj pričeti s tlakovanjem vseh ulic v središču Belgrada.

Zopetni pojav hripe. Iz vseh delov Francije prihajajo vesti, da je izbruhnila v Franciji hripa, ki razsaja predvsem med vojaštvom.

Princezinja Jelena v Ljubljani. V soboto se je na svojem potovanju na Angleško ustavila v Ljubljani princezinja Jelena, sestra našega regenta Aleksandra. — Princezinja Jelena je napravila izlet na ljubljanski grad in v bližnjo okolico. V nedeljo dopoldne ob pol 10. uri je princezinja nadaljevala svojo pot proti Parizu.

Samomor laškega ministra. Bivšega zakladnega ministra Tedeschija so 9. t. m. našli mrtvega na cesti. Najbrž je napravil samomor in skočil iz IV. nadstropja na cesto.

Karlovo bivanje v Švici. Bivši cesar Karol se nahaja še vedno v Luzernu v hotelu „National“, a se mora po nalogu zveznega sveta preseliti v Ertenstein ob Vierwaldstättenskem jezeru, kjer je določeno bivališče zanj in za njegovo rodbino.

Opeharjen Francoz. — Trgovec manufakture Elie Bouvet iz Lyona je prišel po kupčijah v Ljubljano. Najel je tolmača Savo Matičia iz Aleksandrovcva, s katerim se je seznanil v Lyonu. Prodal je za njega v Ljubljani manufakture za približno 150.000 frankov proti 5 odstotni proviziji. Bouvetu je bilo ukradeno v hotelu Tivoli, v katerem je stanoval, iz kovčka 2139 frankov. Dal je Matičiu 2000 frankov, da bi plačal carino z njimi, česar pa ta ni storil in je celo trdil, da tega denarja nikoli prejel ni. Za zacarinjenje mu je dal še 15.000 dinarjev, a ker denarja porabil ni, je zahteval Bouvet, da mu da 10.000 dinarjev nazaj, toda Matičij jih ni hotel vrniti in je Bouvetu grozil, da ga bo ubil. Matičia je policija aretirala in izročila deželnemu sodišču.

Aretirani izzivač. V nedeljo je bil v Mariboru aretiran nemškutar Fran Kramusch, pomožni delavec tvrdke „Balkan“, ker je ščuval proti državi in psoval naš narod. Oddan je bil v policijske zapore.

Socijalno in gospodarsko gibanje.

Lep povišek.

Demokratski poslanci se hvalijo, da so dosegli lep uspeh, ki obstoji v tem, da se bodo dvignile penzije drž. vpokojencev s kron na dinarje. Jaz na primer bom vsled tega lepega uspeha prejel mesečno 150 kron več penzije kot dosedaj. Ako sem si pred vojno kupil srajco, sem dal zanjo 90 krajcarjev, danes velja ista srajca 300 kron in znese tedaj moj povišek za pol srajce. Ker je pa ta povišek v resnici skrajno lep, ne bo stopil v veljavo morda že 1. januarja t. l. in tudi ne 1. maja, kakor povišek plač aktivnih uslužbencev marveč šele s 1. julijem t. l.

Gotovo so tistih 150 uradnikov, ki sedijo v državnem zboru z g. Reiserjem vred sami demokrati, sicer bi bil tolik uspeh v prid vpokojencem nemogoč.

Pol srajce letos, pol pa drugo leto pa smo na trdnem. Zivijo. Upokojenec.

Ustanovitev krajevne organizacije NSS v Hrastniku se je izvršila v nedeljo 8. t. m. Na zborovanju je poročal poslanec tov. Brandner. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik: tov. Bevc Ivan, tajnik: Logar Drago, blagajnik: Fajdiga Avgust in odborniki: Govejšek Leopold, Zavrašek Ivan, Bistan Ivan, Štraus Alojzij in Markovič Matevž.

Shoda NSS v Črni in v Prevaljah, ki sta se vršila v nedeljo 8. t. m. sta sijajno uspela. Vsi napor nasprotnikov, da bi odvrnili ljudi od našega shoda niso prav nič zalegli in je bilo v Črni navzočih nad 400 in v Prevaljah nad 250 oseb. Ustanovil se je prvi temeljni NSS ter je bil izvoljen odbor, ki bo gotovo neumorno na delu za razširjenje narodno-socijalistične ideje.

Odgovorni urednik: H. Sever,

Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Franc Brumat
Ljubljana
6-12
Vsakovrstno manufakturno
Mestni trg
št. 25, I. n.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepleškano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj

13-14 pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh demizijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potreščine priporoča po najnižjih cenah 11-15

M. KUŠTRIN

Ljubljana

Dunajska cesta št. 20
Telefon št. 470.

Podružnica: Maribor
Jurčičeva ulica št. 9.

Kapital: 20.000.000 kron.

Rezerve okrog 6.000.000 K.

Slovenska eskomptna banka

LJUBLJANA
Šelenburgova ul. 1.

Interesna skupnost s „Hrvatsko eskomptno banko“ in „Srbsko banko“ v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje,

Denarne vloge - Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut - Eskompt menic, terjatev, faktur - Akreditivi - Borza. 20-5